

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Agnieszka Dziemianowicz-Bąk

BM-II.059.1.224.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 9599 Pani Posłanki Alicji Łepkowskiej-Gołaś, „w sprawie potrzeby nowelizacji ustawy o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni oraz kontroli działań Państwowej Inspekcji Pracy”, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Ustawą z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2025 r. poz. 301, dalej jako: ustawa o ograniczeniu handlu) wprowadzono - obowiązujący w niedziele i święta oraz po godzinie 14:00 w sobotę bezpośrednio poprzedzającą pierwszy dzień Wielkiej Nocy - zakaz handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem, a także powierzania pracownikowi lub zatrudnionemu wykonywania pracy w handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem. Ustawa wymienia jednak ponad 30 przypadków, w których zakaz nie obowiązuje. Zawarcie w ustawie tego zapisu było w opinii ustawodawcy uzasadnione ze względu na rodzaj prowadzonej działalności, w szczególności gdy prowadzenie w jej ramach handlu uzasadnia użyteczność społeczna i codzienne potrzeby ludności.

Z treści interpelacji trudno wywieść, o jakie wyłączenia spod zakazu handlu i jakiego rodzaju sytuacje „skutkujące ograniczeniem działalności przez producentów żywności” ma na myśli Pani Posłanka, w tekście nie przywołano bowiem przykładów praktyk interpretacyjnych Państwowej Inspekcji Pracy, które budzą jej wątpliwości.

Odnosząc się ogólnie do kwestii skierowania wniosku o ukaranie „bez wykazania jednoznacznego naruszenia przepisu”, informuję, że decyzję w tej sprawie poprzedzają, zgodnie z działem VII ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2024 r. poz. 977 z późn. zm.), czynności wyjaśniające, w tym przesłuchanie świadków oraz osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do skierowania wniosku o ukaranie i zebranie dowodów materialnych. Procedura ta ma na celu ustalenie, czy istnieją podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie. We wniosku zamieszcza się opis czynu ze wskazaniem miejsca, czasu, sposobu i okoliczności jego popełnienia oraz wysokości wyrządzonej w jego wyniku szkody, załącza się też protokół kontroli, z którego wynika kwestionowany stan faktyczny. Ocena, czy istotnie doszło do popełnienia wykroczenia, należy do niezawisłego sądu. W 2024 r. jedynie w 4% spraw o wykroczenie prowadzonych z wniosków złożonych przez inspektorów pracy w sprawach z art. 10 ustawy o ograniczeniu handlu zapadły prawomocne wyroki uniewinniające. Trzeba przy tym podkreślić, że sposób działania inspektorów pracy prowadzących postępowanie w sprawach o wykroczenia wynika z obowiązującego systemu prawnego i jest właściwy we wszystkich sprawach o wykroczenia, także tych wynikających z innych ustaw.

Odnosnie do ewentualnego wprowadzenia przepisów umożliwiających przedsiębiorcom uzyskanie wiążących interpretacji przepisów ustawy o ograniczeniu handlu, w szczególności

w zakresie dotyczących tego zakazu wyłączeń, zaznaczam, że takie interpretacje musiałyby być każdorazowo formułowane na podstawie informacji udzielonych wyłącznie przez przedsiębiorców, a jak wskazuje Państwowa Inspekcja Pracy, złożoność stanów faktycznych ujawniana w toku kontroli często nie odpowiada temu, jak opisują je przedsiębiorcy. Nie wyklucza to jednak możliwości zwrócenia się przez przedsiębiorcę do PIP z prośbą o pisemne wydanie porady prawnej opartej na informacjach przez niego przedstawionych.

W przypadku naruszenia przepisów ustawy o ograniczeniu handlu inspektor pracy, oprócz zastosowania postępowania wykroczeniowego, może skierować wniosek o ukaranie przedsiębiorcy tylko w przypadku, gdy stwierdzone naruszenie polega na powierzaniu pracownikom pracy w handlu lub powierzaniu wykonywania czynności związanych z handlem w niedzielę, święta lub w Wielką Sobotę po godzinie 14:00. Jeśli analogiczna nieprawidłowość dotyczy zatrudnionych (innych niż pracownicy), wniosek o ukaranie przedsiębiorcy nie może zostać złożony. Wówczas jedynym środkiem oddziaływania, pozostającym w dyspozycji stwierdzającego nieprawidłowość inspektora, pozostaje prowadzenie postępowania wykroczeniowego.

W interpelacji nie wskazano też powodu, dla którego wyłącznie w sprawach należących do właściwości Państwowej Inspekcji Pracy zasadnym miało być uzależnienie możliwości prowadzenia postępowania wykroczeniowego od uprzedniego rozstrzygnięcia natury administracyjnej. Wątpliwości interpretacyjne oraz dotyczące subsumpcji stanu faktycznego mogą dotyczyć także wykroczeń innego rodzaju i spraw należących do właściwości innych organów prowadzących postępowanie wykroczeniowe. Wprowadzenie takiego rozwiązania wiązałoby się z koniecznością gruntownej przebudowy systemu prawa karnego obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej.

Informuję, że zgodnie z ustawą o PIP, organ ten podlega Sejmowi RP, a nadzór nad jego działalnością sprawuje Rada Ochrony Pracy, w skład której powoływani są m.in. posłowie. Kontroli prawidłowości działania PIP dokonują również sądy rozpatrujące wnioski o ukaranie złożone w związku ze stwierdzeniem przez jej urzędników naruszeń, a w zakresie, w którym stosowane są decyzje administracyjne także sądy administracyjne. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie został wyposażony w kompetencje pozwalające na prowadzenie polityki nadzorczej wobec PIP.

Z wyrazami szacunku

Agnieszka Dziemianowicz-Bąk
Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/